

Vejledning om udarbejdelse og indsendelse af årsregnskab for anerkendte trossamfund

Det følger af § 21 i lov nr. 1533 af 19. december 2017 om trossamfund uden for folkekirken, at anerkendte trossamfund og menigheder, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, hvert år skal udarbejde og indsende det seneste årsregnskab til Kirkeministeriet med henblik på offentliggørelse på Trossamfundsregistrets hjemmeside.

Bekendtgørelse nr. 1283 af 15. november 2018 om Trossamfundsregistret indeholder i kapitel 5-8 nærmere regler om udarbejdelse af og indsendelse af årsregnskabet. I bekendtgørelsens § 16, stk. 1, er det fastsat, at årsregnskabet skal udarbejdes i overensstemmelse med reglerne i årsregnskabsloven og skal som minimum aflægges i overensstemmelse med reglerne for regnskabsklasse A.

I denne vejledning beskrives forskellige forhold, som de anerkendte trossamfund bør være opmærksomme på, når de udarbejder og indsender årsregnskabet.

I afsnit 1 gennemgås en række forhold vedrørende regnskabsklasse A.

Årsregnskabet skal indeholde en række oplysninger om donationer, jf. bekendtgørelse om Trossamfundsregistrets § 17. I afsnit 2 gennemgås reglerne om oplysning om donationer.

I afsnit 3 gennemgås reglerne om konsoliderede årsregnskaber, mens afsnit 4 vedrører indsendelse af årsregnskabet til Trossamfundsregistret.

1. Regnskabsklasser i årsregnskabsloven

Med årsregnskabsloven¹ fra 2001 fulgte den såkaldte byggeklodsmode, hvor virksomhederne inddeles i regnskabsklasse A, B, C og D². Princippet i denne model er, at jo højere regnskabsklasse, jo flere og mere detaljerede krav.

Regnskabsklasse A afgrænses i hovedtræk således:

Regnskabsklasse A er årsregnskabslovens krav til personlige erhvervsvirksomheder og foreninger, der kun skal opfylde lovens mindste krav med relativt få og generelle regler.

Regnskabsklassen fastsættes på baggrund af omsætning, balancesum samt det gennemsnitlige antal ansatte i henhold til nedenstående skema:

¹ Se nu lovbekendtgørelse nr. 1580 af 10. december 2015.

² Regnskabsklasse B omfatter små aktie- og anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde og virksomheder med begrænset ansvar. Klasse B er underopdelt i to klasser: mikro B og små B.

Regnskabsklasse C omfatter mellemstore aktie- og anpartsselskaber, som ikke er børsnoteret. Klasse C er ligeledes underopdelt i to klasser: mellemstore C og store C.

Regnskabsklasse D omfatter børsnoterede selskaber samt statslige aktieselskaber.

	Klasse A	Klasse B		Klasse C		Klasse D
		Mikro B	Små B	Mellemstore C	Store C	
Omsætning		≤ 5,4 mio. kr.	≤ 89 mio. kr.	≤ 313 mio. kr.	≥ 313 mio.kr.	
Balancesum		≤ 2,7 mio. kr.	≤ 44 mio. kr.	≤ 156 mio. kr.	≥ 156 mio. kr.	
Antal heltidsbeskæftigede		≤ 10	≤ 50	≤ 250	≥ 250	

Virksomheder skifter regnskabsklasse, når den i to på hinanden følgende år har været enten over to af størrelsesgrænserne eller været under to af størrelsesgrænserne.

Indplaceringen i regnskabsklasser ud fra årsregnskabslovens bestemmelser sker således ud fra organisationsform. Hovedparten af de anerkendte trossamfund og menigheder, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, er organiseret som foreninger og vil derfor skulle aflægge årsregnskab i overensstemmelse med reglerne for regnskabsklasse A. Anerkendte trossamfund, der er organiseret som erhvervsdrivende fonde, vil derimod skulle aflægge årsregnskab i overensstemmelse med reglerne for regnskabsklasse B og så fremdeles.

Anerkendte trossamfund og menigheder, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, er forpligtet til at aflægge årsregnskab, og dette årsregnskab skal som minimum opfylde de grundlæggende krav i den regnskabsklasse i årsregnskabsloven, som kaldes regnskabsklasse A.

Denne regnskabspligt følger af § 16, stk. 1, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret³.

Hvis trossamfundet og eventuelt tilhørende menigheder er forpligtet til at udarbejde årsregnskab efter anden lovgivning end årsregnskabsloven, er det dette regnskab, der skal indsendes til Trossamfundsregistret. Dette følger af § 16, stk. 2, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret.

1.1. Grundlæggende krav

Da hovedparten af de anerkendte trossamfund og de menigheder, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, er organiseret som foreninger, fokuserer denne vejledning på reglerne for aflæggelse af årsregnskab i regnskabsklasse A.

Virksomheder i regnskabsklasse A er omfattet af generalklausulen i årsregnskabslovens § 11 om, at årsregnskabet skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Generalklausulen er uddybet i årsregnskabslovens § 12, hvoraf det bl.a. fremgår, at årsrapporten skal udarbejdes således, at den støtter regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger og oplyser om forhold, der normalt er relevante for regnskabsbrugerne⁴.

Det er således efter de nævnte bestemmelser regnskabsbrugernes behov, der er i fokus. I tilfælde af usikkerhed om indregning og måling af en konkret post, er det en væsentlig pointe at have in mente, om den valgte regnskabsmæssige behandling opfylder regnskabsbrugernes behov.

³ Anerkendte trossamfund kan dog vælge at følge yderligere krav fra regnskabsklasse B.

⁴ De omhandlede regnskabsbrugere er personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder m.v., hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport, herunder nuværende og mulige virksomhedsdeltagere, kreditorer, medarbejdere, kunder, alliancepartnere, lokalsamfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder.

De overordnede krav om et retvisende billede suppleres endvidere af en række grundlæggende forudsætninger i årsregnskabslovens § 13. De grundlæggende forudsætninger er:

- Klarhed
- Substans
- Væsentlighed
- Going concern
- Neutralitet
- Periodisering
- Konsistens
- Bruttoprincipper
- Formel kontinuitet
- Reel kontinuitet

Klarhed i årsregnskabet vil sige, at det skal aflægges på en klar og overskuelig måde. Der må ikke være tvetydige eller vildledende udsagn eller oplysninger, og de enkelte regnskabsposter skal være et sammendrag af elementer af samme art eller funktion.

Substans dækker over, at der i årsregnskabet skal tage hensyn til reelle forhold frem for formaliteter uden reelt indhold.

Væsentlighed betyder, at alle relevante forhold for regnskabet skal indgå, medmindre de er ubetydelige og uvæsentlige. Hvis flere uvæsentlige forhold til sammen er væsentlige, skal de indgå.

Going concern skal fortælle, at driften forventes at fortsætte i mindst et år efter balancedagen, medmindre den ikke skal eller antages at kunne fortsætte.

Neutralitet betyder, at praksis og skøn ikke må tilpasses særlige ønsker til for eksempel resultat eller egenkapital. Der er altså forbud mod manipulation og optimistiske skøn.

Periodisering i et årsregnskab betyder, at indtægter og omkostninger skal indregnes i det regnskabsår, hvor de finder sted, uanset betalingstidspunktet.

Konsistens betyder, at indregningsmetoder og målegrundlag skal anvendes ensartet på samme kategori af forhold.

Bruttoprincipper betyder, at alle indtægter og udgifter skal opgøres hver for sig, og at aktiver og passiver værdiansættes hver for sig. Der må ikke modregnes.

Formel kontinuitet vil sige, at primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimobalancen for det foregående regnskabsår.

Reel kontinuitet betyder, at regnskabsår, opstilling og klassifikation af poster, konsolideringsmetode, indregningsmetode og målegrundlag skal være ens fra år til år og ikke må ændres. Ændring kan dog ske, hvis der derved bedre opnås et retvisende billede, eller hvis ændringen er nødvendig for at overholde nye regler ved overgang til ny regnskabsklasse, ved lovændring, ved nye forskrifter i henhold til lov eller ved nye standarder efter årsregnskabslovens § 136. Årsregnskabslovens § 11, stk. 3, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

1.2. Udformning og indhold af årsregnskabet

Årsregnskabsloven indeholder endvidere en række krav til udformning og præsentation af et årsregnskab, der skal præsenteres i en årsrapport. Begrebet "årsrapport" er en fællesbetegnelse for de lovpligtige bestanddele og de evt. frivillige supplerende beretninger, som man kan vælge at tilføje.

Årsregnskabsloven fastsætter mindstekrav til indhold i årsrapporten for de enkelte regnskabsklasser. Ifølge årsregnskabslovens § 18 skal årsrapporten for virksomheder i regnskabsklasse A indeholde:

- Ledelsespåtegning
- Revisionspåtegning (hvis revision er tilvalgt)
- Resultatopgørelse
- Balance
- Noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis

Trossamfund skal som nævnt som minimum udarbejde et årsregnskab i overensstemmelse med regnskabsklasse A. Hvis der er erhvervsdrift, skal trossamfundet dog under alle omstændigheder følge de relevante krav i årsregnskabslovens højere regnskabsklasser.

Der henvises i øvrigt til kapitel II i årsregnskabsloven. Her uddybes de særlige krav til årsrapporter i regnskabsklasse A. I årsregnskabslovens kapitel III, IV og V uddybes kravene for de øvrige regnskabsklasser.

Nedenfor er en opsummering af de væsentligste krav til årsrapportens enkelte bestanddele.

Ledelsespåtegning:

Det er trossamfundets henholdsvis menighedens ledelse, der har ansvaret for udarbejdelse af årsregnskabet og for, at det opfylder lovens krav. Dette fremgår af årsregnskabslovens § 8.

Det er et krav, at årsrapporten indeholder en ledelsespåtegning, der er godkendt af ledelsen. Heri erklærer de sig enige i, at årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningen og evt. andre krav i trossamfundets vedtægter, og hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling og resultatet.

En ledelsespåtegning kan f.eks. udformes således:

"xx (Ledelsen) har dags dato behandlet og godkendt årsregnskabet for regnskabsperioden 1. januar – 31. december 201X for x trossamfund/for x menighed.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1283 af 15. november 2018 om Trossamfundsregistret og årsregnskabslovens regnskabsklasse A.

Det er ledelsens opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af trossamfundets/menighedens aktiver, passiver og finansielle stilling samt af resultatet.

Årsregnskabet indstilles til xxx's godkendelse."

Det er ikke et krav, at underskrifter fra repræsentanter fra trossamfundet henholdsvis menigheden fremgår af årsregnskabet, når det indsendes til Trossamfundsregistret, idet det offentliggøres på hjemmesiden. Det indsendte årsregnskab skal være godkendt i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser herom. Dette fremgår af § 16, stk. 3, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret.

Revisionspåtegning:

Det er ikke et krav, at der medvirker en godkendt revisor ved udarbejdelse af en årsrapport for virksomheder og foreninger i regnskabsklasse A. Hvis en godkendt revisor har underskrevet en påtegning eller erklæring til årsrapporten, skal påtegningen henholdsvis erklæringen indgå i denne.

Resultatopgørelse:

Resultatopgørelsen er trossamfundets driftsregnskab. Det er en opgørelse af trossamfundets henholdsvis menighedens indtægter og omkostninger i forbindelse med driften og viser, om trossamfundet henholdsvis menigheden har haft overskud eller underskud i regnskabsåret.

Balance:

Balancen er en opgørelse over trossamfundets henholdsvis menighedens aktiver (ejendele) og passiver (finansiering) på opgørelsesdagen.

Noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis:

Anvendt regnskabspraksis beskriver principperne for opgørelse af regnskabsposterne i resultatopgørelse og balance. Noter er en specifikation til regnskabsposterne, og de er med til at give læserne en bedre forståelse af årsregnskabet.

Ifølge årsregnskabslovens § 21 skal der redegøres for de indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelse), der er anvendt for posterne i alle årsrapportens bestanddele. Trossamfundet henholdsvis menigheden skal særskilt oplyse:

- 1) eventualforpligtelser,
- 2) pantsætninger og anden sikkerhed i aktiver,
- 3) renter af indskud på egenkapitalen,
- 4) hvor meget der er uddelt eller udloddet til ejere eller andre virksomhedsdeltagere,
- 5) hvorledes underskud er dækket, og
- 6) hvorvidt uddelinger eller udlodninger er sket kontant eller på anden måde.

Redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal placeres samlet.

Det er ikke et krav i årsregnskabsloven, at der indarbejdes sammenligningstal for virksomheder i regnskabsklasse A. Sammenligningstal gør dog årsrapporten mere informativ for læserne.

2. Oplysninger om donationer

I § 17 i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret er fastsat nærmere regler om indberetning af oplysninger om donationer til Trossamfundsregistret.

Årsregnskabet skal indeholde oplysninger om det samlede beløb, trossamfundet henholdsvis menigheden har modtaget i donationer i regnskabsåret. Fremgår oplysninger om donationer ikke af årsregnskabet, skal disse oplysninger indberettes i et særskilt bilag til årsregnskabet.

Udover det samlede beløb, der er modtaget i donationer, skal årsregnskabet indeholde oplysninger om, hvorvidt trossamfundet henholdsvis menigheden i regnskabsåret har modtaget en eller flere donationer fra samme donator, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr. For hver donation, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr., skal der være oplysning om størrelsen af donationen samt om donators navn og adresse. Donators navn og adresse skal dog ikke oplyses, hvis der er tale om donationer fra

enkeltpersoner eller enkeltmandsfirmaer – i disse tilfælde oplyses størrelsen på donationen, men donator angives som ”anonym”.

Som donationer anses kontantbeløb, bortset fra medlemskontingent, samt økonomisk støtte i form af lånegarantier, varer, tjenesteydelser og fast ejendom m.v.

Donationer i form af kontantbeløb omfatter bl.a. de beløb, som indsamles i forbindelse med gudstjenesten, fredagsbønnen m.v. (kollekt).

Med en tjenesteydelse forstås en arbejdsydelse eller anden ydelse, hvor der ikke er tale om køb af en egentlig vare. Det, der karakteriserer en tjenesteydelse, er således, at der er tale om en arbejdsindsats, som ikke resulterer i fremstilling af en konkret ting, men som kan prisfastsættes ligesom en vare. Er dette tilfældet, skal værdien af tjenesteydelsen angives i årsregnskabet.

Som eksempler på tjenesteydelser, der skal fremgå af oversigten over donationer, kan nævnes rengøring i trossamfundets henholdsvis menighedens kirke og øvrige fælleslokaler og hjælp til flytning for trossamfundet henholdsvis menigheden.

Et andet eksempel på en tjenesteydelse er den situation, hvor et medlem af trossamfundet, der f.eks. er håndværker eller revisor løser konkrete håndværks- eller revisionsmæssige opgaver for trossamfundet henholdsvis menigheden. Det afgørende er også her, at der ikke er tale om ansættelse efter de generelle ansættelsesretlige regler, og at personerne ikke modtager betaling for den rådgivning eller den håndværksmæssige opgave, der udføres.

Derimod skal oplysninger om indirekte støtte i form af frivilligt arbejde og udenlandske religiøse forkyndere ikke fremgå af oversigten over donationer.

Frivilligt arbejde er en indsats, der for det første er frivillig, hvilket vil sige, at aktiviteten udføres uden fysisk, retslig eller økonomisk tvang. Derudover er frivilligt arbejde ikke lønnet. At frivilligt arbejde ikke er lønnet udelukker dog ikke, at en frivillig person modtager godtgørelse for udgifter, vedkommende har i forbindelse med udførelsen af opgaven, for eksempel transport- og telefonudgifter. Eller at en person modtager et symbolsk beløb for sit frivillige arbejde. Derudover skal arbejdet være til gavn for andre end én selv og ens familie, og det skal være formelt organiseret.

Som eksempler på frivilligt arbejde, der ikke skal fremgå af oversigten over donationer, kan nævnes det arbejde, som medlemmer af trossamfundets bestyrelse udfører som led i deres bestyrelsesarbejde. Det kan f.eks. være regnskabsopgaver, som løses af et bestyrelsesmedlem som valgt kasserer. Frivilligt arbejde er også, når medlemmer af trossamfundet f.eks. deltager i det kirkelige arbejde, som oplæsere, korsangere m.v. uden at få betaling for det. Det kan f.eks. også være, når medlemmer af trossamfundet udarbejder medlemsblad, plakater og brochure eller står for vedligeholdelse af trossamfundets hjemmeside. Det vigtige er i den forbindelse, at der er tale om opgaver, som varetages, uden at der er tale om en reel ansættelse med dertilhørende honorarudbetaling.

Trossamfund henholdsvis menigheder må ikke modtage anonyme donationer fra andre end enkeltpersoner eller enkeltmandsfirmaer. Hvis andre donatorer end enkeltpersoner og enkeltmandsfirmaer ønsker at være anonyme, må trossamfundet henholdsvis menigheden afvise at modtage donationen og returnere donationen til donator inden 30 dage efter modtagelsen. Dette fremgår af bekendtgørelsens § 18.

3. Konsoliderede årsregnskaber

En menighed, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, har ikke pligt til at udarbejde et årsregnskab, når trossamfundet udarbejder et konsolideret årsregnskab, hvori menighedens regnskab indgår. Det fremgår af § 15, stk. 3, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret.

I medfør af § 16, stk. 1, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret skal årsregnskabet som minimum leve op til reglerne i årsregnskabsloven, og som minimum skal det aflægges i overensstemmelse med reglerne for regnskabsklasse A. Det fremgår af årsregnskabslovens § 18, at en årsrapport aflagt efter regnskabsklasse A skal indeholde en ledelsespåtegning. Ledelsespåtegningen er en erklæring, som omfatter hele det aflagte konsoliderede regnskab, og dermed alle oplysning om trossamfundets og de tilhørende menigheders økonomi.

De nærmere krav til ledelsespåtegningen fremgår af årsregnskabslovens § 9, stk. 1, hvorefter ledelsen skal erklære: "1) hvorvidt årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og eventuelle standarders krav samt eventuelle krav i vedtægter eller aftale, og 2) hvorvidt årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskabs giver et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling og resultat. "

En ledelsespåtegning kan f.eks. udformes således:

"xx (Ledelsen) har dags dato behandlet og godkendt årsregnskabet for regnskabsperioden 1. januar – 31. december 201X for x trossamfund med menighed x, y og z.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1283 af 15. november 2018 om Trossamfundsregistret og årsregnskabslovens regnskabsklasse A.

Det er ledelsens opfattelse, at det konsoliderede årsregnskabet giver et retvisende billede af trossamfundets og de tilhørende menigheders aktiver, passiver og finansielle stilling samt af resultatet.

Det konsoliderede årsregnskabet indstilles til xxx's godkendelse."

Menigheden skal give besked til Trossamfundsregistreret, når menigheden og trossamfundet har truffet beslutning om formen for regnskabsaflæggelsen. Konkret gives besked til Trossamfundsregistret ved, at menigheden vælger funktionen "Tilknyt menighed til trossamfundets konsoliderede årsregnskab" i stedet for at uploade et årsregnskab. Menigheden kan først tilknytte sig trossamfundets konsoliderede årsregnskab, når trossamfundet har uploadet et årsregnskab for det pågældende år.

4. Indsendelse af årsregnskabet

4.1. Regnskabsåret

Anerkendte trossamfund og menigheder, der er omfattet af et trossamfunds anerkendelse, skal indsende det seneste årsregnskab og evt. tilhørende bilag til Trossamfundsregistret senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning. Kirkeministeren kan dog i særlige tilfælde forlænge denne frist med op til 3 måneder. Det fremgår af § 19 i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret.

Trossamfundet henholdsvis menighedens regnskabsår skal fremgå af Trossamfundsregistret. Det er trossamfundet henholdsvis menigheden, der skal sørge for, at Trossamfundsregistret indeholder denne oplysning. Det fremgår af bekendtgørelsens § 10, nr. 7, og § 11, nr. 5, sammenholdt med §§ 12 og 13.

Det er ikke et krav, at regnskabsåret følger kalenderåret, men regnskabsåret skal omfatte 12 måneder, der altid skal begynde og slutte på en bestemt dato i året. Næste regnskabsår begynder dagen efter foregående regnskabsårs balancedato. Første regnskabsperiode kan omfatte et kortere eller længere tidsrum end 12 måneder, dog højst 18 måneder. Ændres regnskabsåret, må omlægningsperioden ikke overstige 12 måneder. Det fremgår af bekendtgørelsens § 15, stk. 5.

4.2. Indsendelse af årsregnskab

Årsregnskabet indsendes til Trossamfundsregistret ved, at trossamfundet henholdsvis menighedens kontaktperson uploader årsregnskabet og evt. tilhørende bilag på trossamfundets 'side' i Trossamfundsregistret. Årsregnskabet og eventuelle bilag er herefter offentligt tilgængelige på Trossamfundsregistrets hjemmeside. Det fremgår af bekendtgørelsens § 19, stk. 4.

Trossamfundets eller menighedens kontaktperson skal i forbindelse med upload af årsregnskab på tro- og love erklære at:

- 1) de indberettede oplysninger er korrekte,
- 2) de indberettede oplysninger lever op til reglerne i § 16, stk. 1, samt § 17 i bekendtgørelse nr. 1283 af 15. november 2018 om Trossamfundsregistret, og
- 3) at vedkommende er berettiget til at foretage indberetningen.

4.3. Overgangsbestemmelse

Årsregnskabet skal første gang udarbejdes for det regnskabsår, der startede i 2018.

Bestemmelserne i bekendtgørelsens § 15, § 16, stk. 3, og §§ 17-21 om udarbejdelse, indsendelse og offentliggørelse af trossamfundets og evt. tilhørende menigheders årsregnskab har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere.

Bestemmelsen i § 16, stk. 1 og 2, om formkrav til regnskaberne har virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2019 eller senere. Dette fremgår af bekendtgørelsens § 23, stk. 3.

Kirkeministeriet, den 21. marts 2019

Pernille Esdahl
kontorchef

/Lena B. Petersen
fuldmægtig